

GLOBALLASHUV SHAROITIDA MILLIY ISTIQLOL G`OZASINI HUQUQIY HIMOYALASH

Turabayeva Shaxnoza

Andijon shahar 7-son texnikumi

Umumta'lim fan o'qituvchisi

Annotatsiya: *Mazkur maqolada globallashuv jarayonining milliy istiqlol g'oyasiga ta'siri, unga nisbatan yuzaga kelayotgan mafkuraviy tahdidlar hamda ularni huquqiy jihatdan himoyalash masalalari tahlil etiladi. O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi va amaldagi qonunchiligi asosida milliy istiqlol g'oyasini mustahkamlashning huquqiy mexanizmlari yoritib beriladi. Shuningdek, yoshlar ongida milliy g'oya va vatanparvarlikni shakllantirishda ta'lim-tarbiya tizimi va axborot xavfsizligining o'rni asoslab beriladi.*

Kalit so'zlar: *globallashuv, milliy istiqlol g'oyasi, huquqiy himoya, mafkuraviy xavfsizlik, Konstitutsiya, yoshlar tarbiyasi.*

Аннотация: *В данной статье анализируется влияние процесса глобализации на идею национальной независимости, возникающие идеологические угрозы ей и вопросы их правовой защиты. Подчеркиваются правовые механизмы укрепления идеи национальной независимости на основе Конституции и действующего законодательства Республики Узбекистан. Обосновывается также роль системы образования и информационной безопасности в формировании национальной идеи и патриотизма в сознании молодежи. Ключевые слова: глобализация, идея национальной независимости, правовая защита, идеологическая безопасность, Конституция, воспитание молодежи.*

Annotation: *This article analyzes the impact of the globalization process on the idea of national independence, the emerging ideological threats to it, and the issues of their legal protection. The legal mechanisms for strengthening the idea of national independence based on the Constitution and current legislation of the Republic of Uzbekistan are highlighted. The role of the education system and information security in the formation of the national idea and patriotism in the minds of young people is also substantiated.*

Keywords: *globalization, the idea of national independence, legal protection, ideological security, Constitution, youth education.*

Kirish

Bugungi kunda globallashuv jarayoni butun dunyo miqyosida ijtimoiy, siyosiy, iqtisodiy va madaniy sohalarga chuqur ta'sir ko'rsatmoqda. Axborot texnologiyalarining rivoji, internet va ommaviy kommunikatsiya vositalari orqali turli g'oya va qarashlar tez sur'atda tarqalmoqda. Bu jarayon bir tomondan taraqqiyot uchun imkoniyatlar yaratgan bo'lsa, ikkinchi tomondan milliy qadriyatlar, mustaqillik g'oyalari va davlat suverenitetiga tahdidlarni ham kuchaytirmoqda.

Shu nuqtayi nazardan globallashuv sharoitida milliy istiqlol g‘oyasini huquqiy himoyalash dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Milliy istiqlol g‘oyasi davlat mustaqilligining mafkuraviy poydevori bo‘lib, uni himoyalash faqat ma‘naviy emas, balki huquqiy mexanizmlar orqali ham amalga oshirilishi lozim.

Milliy istiqlol g‘oyasining mazmun-mohiyati

Milliy istiqlol g‘oyasi — bu muayyan xalq va davlatning tarixiy taraqqiyot yo‘li, milliy manfaatlari, maqsad va vazifalarini ifodalovchi asosiy mafkuraviy tushunchadir. U jamiyatni birlashtiruvchi, fuqarolarda vatanparvarlik, milliy g‘urur va mas‘uliyat hissini shakllantiruvchi g‘oyaviy poydevor hisoblanadi.

Milliy istiqlol g‘oyasining asosida eng avvalo mustaqillik, ya‘ni siyosiy, iqtisodiy va ma‘naviy erkinlik yotadi. Mustaqil davlat o‘z taraqqiyot yo‘lini o‘zi belgilaydi, milliy manfaatlarini himoya qiladi va xalq irodasiga tayanib rivojlanadi. Shu bois milliy istiqlol g‘oyasi xalqning erkin yashash, o‘z taqdirini o‘zi belgilash istagini ifodalaydi.

Milliy istiqlol g‘oyasi – bu xalqning tarixiy xotirasi, orzu-intilishlari, erkin va mustaqil taraqqiyot yo‘liga bo‘lgan ishonchini ifoda etuvchi mafkuradir. U quyidagi asosiy tamoyillarga tayanadi:

- davlat mustaqilligi va suvereniteti;
- milliy o‘zlikni anglash va asrash;
- vatanparvarlik va fuqarolik mas‘uliyati;
- qonun ustuvorligi va adolat.

Milliy istiqlol g‘oyasi jamiyatda birlik va barqarorlikni ta‘minlash, fuqarolarning yurt taqdiriga daxldorlik hissini kuchaytirishda muhim o‘rin tutadi.

Globallashuv va mafkuraviy tahdidlar

Globallashuv sharoitida eng jiddiy muammolardan biri — bu mafkuraviy tahdidlardir. Mafkuraviy tahdidlar deganda jamiyatning ma‘naviy asoslariga, milliy qadriyatlar va istiqlol g‘oyasiga qarshi qaratilgan buzg‘unchi g‘oyalar va qarashlar tushuniladi. Ular ko‘pincha yashirin shaklda, axborot oqimi orqali tarqatiladi.

Globallashuv sharoitida axborot makonida turli mafkuralar, qarashlar va madaniy ta‘sirlar kuchaymoqda. Ayniqsa, yoshlar ongiga salbiy ta‘sir ko‘rsatishi mumkin bo‘lgan:

- ekstremistik va radikal g‘oyalar;
- milliy qadriyatlarga zid axborotlar;
- iste‘molchilik va befarqlikni targ‘ib qiluvchi qarashlar

jamiyat barqarorligiga xavf tug‘diradi. Shu sababli milliy istiqlol g‘oyasini himoyalash masalasi mafkuraviy xavfsizlik bilan chambarchas bog‘liqdir.

Milliy istiqlol g‘oyasini huquqiy himoyalash zarurati

Milliy istiqlol g‘oyasi davlat mustaqilligi, milliy manfaatlar va jamiyat barqarorligining mafkuraviy poydevori hisoblanadi. U xalqni birlashtiradi, fuqarolarda vatanparvarlik va mas‘uliyat hissini shakllantiradi. Biroq globallashuv sharoitida turli buzg‘unchi g‘oyalar, axborot bosimi va mafkuraviy tahdidlar kuchayib borayotgani milliy istiqlol g‘oyasini nafaqat ma‘naviy, balki huquqiy jihatdan ham himoyalash zaruratini yuzaga keltirmoqda.

Milliy g‘oya va qadriyatlarni faqat targ‘ibot bilan emas, balki huquqiy normalar orqali ham mustahkamlash zarur. Huquqiy himoya:

- davlat suverenitetini mustahkamlaydi;
 - milliy manfaatlarni himoya qiladi;
 - jamiyatni mafkuraviy tahdidlardan asraydi.
- O‘zbekistonda huquqiy himoya mexanizmlari

5.1. Konstitutsiyaviy asoslar

O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida davlat mustaqilligi, hududiy yaxlitlik, xalq hokimiyatchiligi tamoyillari mustahkamlangan. Bu normalar milliy istiqlol g‘oyasining huquqiy poydevorini tashkil etadi.

5.2. Axborot xavfsizligi va qonunchilik

“Axborotlashtirish to‘g‘risida”, “Ommaviy axborot vositalari to‘g‘risida”gi qonunlar axborot makonida milliy manfaatlarni himoya qilishga xizmat qiladi.

5.3. Ta‘lim tizimida milliy g‘oya

“Ta‘lim to‘g‘risida”gi Qonunga muvofiq, yosh avlodni vatanparvarlik, milliy g‘urur va istiqlol ruhida tarbiyalash davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishidir.

5.4. Ekstremizm va terrorizmga qarshi kurash

“Terrorizmga qarshi kurash to‘g‘risida”gi qonun jamiyatni vayronkor g‘oyalardan himoyalashga qaratilgan.

Huquqiy himoyaning jamiyat taraqqiyotidagi ahamiyati

Huquqiy himoya jamiyatning barqaror rivojlanishi, fuqarolarning huquq va erkinliklarini ta‘minlash hamda davlat mustaqilligini mustahkamlashda muhim o‘rin tutadi. Har qanday jamiyatda qonun ustuvorligi qaror topmas ekan, taraqqiyot, ijtimoiy adolat va barqarorlikni ta‘minlash mushkul bo‘ladi.

Avvalo, huquqiy himoya jamiyatda barqarorlik va tartibni ta‘minlaydi. Qonunlar asosida boshqariladigan jamiyatda fuqarolar o‘z huquq va burchlarini aniq biladi. Bu esa ijtimoiy munosabatlarning adolatli yo‘lga qo‘yilishiga, nizolarni huquqiy yo‘l bilan hal etishga imkon yaratadi.

Milliy istiqlol g‘oyasining huquqiy himoyasi:

- barqarorlikni ta‘minlaydi;
- yoshlarni begona mafkuralardan asraydi;
- davlat mustaqilligini mustahkamlaydi.

Xulosa

Globalashuv sharoitida milliy istiqlol g‘oyasini huquqiy himoyalash har bir mustaqil davlat uchun strategik ahamiyatga ega. O‘zbekiston Respublikasida yaratilgan huquqiy asoslar milliy g‘oya va qadriyatlarni asrashga xizmat qilmoqda. Ularni izchil amalga oshirish orqali milliy istiqlol g‘oyasi ishonchli himoyalanaadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi.
2. O‘zbekiston Respublikasining “Ta‘lim to‘g‘risida”gi Qonuni.
3. O‘zbekiston Respublikasining “Axborotlashtirish to‘g‘risida”gi Qonuni.

4. O‘zbekiston Respublikasining “Terrorizmga qarshi kurash to‘g‘risida”gi

Qonuni.

5. I.A. Karimov. Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent.

6. Sh.M. Mirziyoyev. Milliy taraqqiyot yo‘limizni qat’iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko‘taramiz.

7. Ma’naviyat va mafkura bo‘yicha o‘quv qo‘llanmalar.